

Dat ondernemers de plaatselijke voetbalclub of muziekharmonie sponsoren is geen nieuws. Alleen heet dat tegenwoordig anders: maatschappelijk betrokken ondernemen ofwel MBO. Met als beloning gemotiveerdere werknemers én meer 'credits' in de gemeenschap. Oude wijn in nieuwe zakken zou je denken. Maar er zit meer achter.

Tekst Dorien Biersteker Fotografie Hans van den Heuvel

Paulien Tonies,
Sanadome Nijmegen

Bedrijven ontdekken maatschappelijk
betrokken ondernemen

Liefdadigheid van de zaak

‘Een structurele aanpak levert je als bedrijf én als samenleving het meeste op’

– Eerde de Swart, manager Nationaal Stimuleringsprogramma MBO

Ik had totaal geen expertise in MBO-projecten. Hoe moest ik dat invullen?’ Hans Brouwer, directeur van salesforce.com Benelux, kreeg enkele jaren geleden de opdracht om te voldoen aan de 1-1-1-formule van het Amerikaanse moederbedrijf. Van de gewerkte uren moesten werknemers één procent besteden aan een MBO-project, één procent van het product aan een non-profit-organisatie en één procent van het aandelenkapitaal aan giften.

Tegenwoordig kom je de termen maatschappelijk *betrokken* ondernemen en maatschappelijk *verantwoord* ondernemen naast elkaar tegen. Maar ze betekenen iets anders. ‘Ik plaats MBO nadrukkelijk in het perspectief van betrokken burgerschap en goed nabuurschap’, zegt Lucas Meijs, hoogleraar vrijwilligerswerk en ‘Strategic Philanthropy’ aan de Erasmus Universiteit van Rotterdam. MBO speelt zich af op lokaal niveau. Een bedrijf onderneemt betrokken als het handelt als een behulpzame buurman. En ieder bedrijf zou dat bewust moeten doen. Het ondersteunt de broodnodige *license to operate*, ofwel de goedkeuring van de omgeving om daar te mogen functioneren. Een bedrijf dat voornamelijk neemt van zijn omgeving, of zelfs overlast veroorzaakt, verliest die goedkeuring. Een bedrijf moet dus voldoende geven, en daar is MBO bij uitstek een middel voor.

Onbekende wereld ervaren

Maar MBO is niet louter liefdadigheid, zo ontdekte Hans Brouwer toen hij zich wendde tot MBO-intermediair Samen voor Zeist. Je mag als bedrijf ook iets terug vragen. ‘Wat wij wilden, was teambuilding. En misschien iets met kinderen, want de meeste werknemers hebben een gezin, dus dat paste goed bij hun belevings sfeer.’ Samen voor Zeist bemiddelde voor een passende activiteit. Salesforce.com verzorgt nu maandelijks een dagactiviteit bij medisch pedagogisch Kinderdagverblijf Kinabu.

‘De stichting bekijkt regelmatig of het van beide kanten nog bevalt en voldoet.’ En dat doet het. ‘Er wordt zowel in- als extern met trots over gepraat. Ik merk zelf dat het heel gezond is om eens uit je eigen omgeving te stappen en een onbekende wereld te ervaren. Daarbij geeft het een extra dimensie om dit met collega’s te doen, een *esprit de corps* die je met iets anders niet snel krijgt. Vooral in de ICT zorgt dit voor een positieve uitstraling.’

Geitenwollensokkengedoe

De trend om je als bedrijf actief voor de maatschappij in te zetten, is nu ruim tien jaar gaande. De maatschappij is positiever gaan denken over vrijwilligerswerk en schenken aan goede doelen. Traditionele spelers in de liefdadigheidssector, zoals de kerk, verliezen invloed. Bedrijven nemen die rol deels over.

In het begin werd MBO nog vaak met scepsis benaderd, merkte Esther Hofstede toen zij als MBO-intermediair bedrijven met plannen begon te benaderen. Ze kreeg reacties in de trant van: ‘Wat komt zij hier doen? We zitten niet te wachten op dat geitenwollensokkengedoe!’ Maar inmiddels zien veel bedrijven het nut van MBO en investeren zij in projecten in hun omgeving. Daarmee verbinden ze zich eenmalig of langer aan een maatschappelijk gerelateerd project in de buurt.

‘Liefst langer, één dag is leuk om kennis te maken met MBO’, reageert Hofstede, nu directeur van de landelijke stichting Samen voor Betrokken Ondernemen, die bedrijven en maatschappelijke organisaties aan elkaar koppelt. ‘MBO krijgt inhoud door continuïteit. Vroeger was het al heel wat als er een dag werd geklust in de speeltuin, maar door te innoveren en te helpen met zaken als donateursproblematiek, ontstaat er betrokkenheid. MBO wordt wel gezien als een pr-verhaal, en het is ook goed voor je imago, maar dat is niet waar je het voor moet doen. Het moet uit het hart komen, dan verbindt het werknemers. Daarnaast maakt het je een aantrekkelijke werkgever.’

De vijf M's van MBO

Lucas Meijs vat de middelen om MBO vorm te geven samen in vijf M's: mensen (tijd), materialen, middelen, media (aandacht) en munten. ‘Munten zijn belangrijk, ik ben er tegen om MBO te verenigen tot vrijwilligerswerk. Geen voetbalvereniging kan draaien zonder sponsoring. MBO draagt in hoge mate bij aan de samenleving.’

Een structurele aanpak van een MBO-project levert een bedrijf het meest op, zegt Eerde de Swart, manager van het Nationale Stimuleringsprogramma MBO van MVO Nederland. Een bedrijf dat zich verbindt met een maatschappelijke organisatie, krijgt waardering van

‘Hier profiteren teams meer van dan van een survivaltocht in de Ardennen’

‘MBO ondersteunt de broodnodige *license to operate*, ofwel de goedkeuring van de omgeving om daar te mogen functioneren’

– Lucas Meijs, hoogleraar Strategic Philanthropy

de omgeving en een grotere naamsbekendheid. MBO kan ook een nieuwe markt openen voor een bedrijf. ‘Als een ICT-bedrijf helpt in een buurthuis, dan ligt het voor de hand dat het buurthuis dat bedrijf benadert als er een nieuw computersysteem nodig is.’

Winst aan twee kanten

Een team heeft meer baat bij een MBO-project dan bij een survival in de Ardennen. Beiden versterken de teamgeest, doordat het team in een andere context samenwerkt. Maar een team dat samen bouwt aan een klimrek voor een kindertehuis, ervaart daarbij ook zingeving. ‘En er wordt al werkende op een natuurlijke manier gecommuniceerd, hiërarchische verhoudingen maken even plaats voor gelijkwaardigheid. Dat wordt meegenomen naar de werkvloer. En door zo’n project kunnen talenten komen bovendrijven die anders niet aan het licht waren gekomen’, aldus De Swart.

Ook maakt het werknemers trots op hun bedrijf, als dat hen in staat stelt om iets voor een ander te betekenen. ‘Bovendien spreekt het bedrijf werknemers aan op hun vermogen tot het tonen van menselijke betrokkenheid en niet alleen als performer. Dat is zeldzaam op de werkvloer. Maar als sociale wezens willen we wel liever als mens worden aangesproken.’ Ten slotte richt een slimme werkgever MBO zo in, dat de activiteiten in het verlengde liggen van het competentiegebied van de werknemer. Zo doet die nieuwe ervaringen op die ook waarde toevoegen aan zijn dagelijkse werkzaamheden.

‘Ik merk vaak dat bedrijven het gevoel hebben dat ze geven door een maatschappelijke organisatie te helpen. Maar daar krijg je als bedrijf zoveel voor terug, het is een winstsituatie voor beide kanten.’ Dat is overigens te meten via de wellventure-monitor, het instrument dat de Erasmus Universiteit hiervoor ontwikkelde.

Opknappen clubhuis

Waar je in grote bedrijven een hele papiermolen door moet om een project te verantwoorden tegenover het management, kun je er in het MKB flexibeler aan beginnen. Opvallend is dat veel MKB-ers dat al lang doen, maar het niet specifiek als MBO benoemen. De sponsoring van de plaatselijke sportclub breidt zich als vanzelf uit tot het opknappen van het clubhuis. En ook met de basisschool, waar de directeur zelf nog op heeft gezeten, bestaat een kort lijntje als er hulp voor een project nodig is. »

‘We geven nu ook tijd en mankracht’

Evert Ten Kate, directeur Bouwgroep De Jong BV uit Bilthoven, 100 werknemers

‘Als bedrijf functioneer je dankzij de maatschappij. Dan mag je best iets terug doen. Vijf jaar geleden werd ik betrokken bij de maatschappelijke makelaars Samen Doen in De Bilt, zo begon het. Sindsdien doen wij heel diverse MBO-projecten, van de landelijke vrijwilligersdag tot tuinaanleg bij een instelling. Ook betrekken we schoolkinderen uit de buurt bij de bouwwereld. Zo komen alle werknemers aan bod, want niet iedereen houdt van hetzelfde.’

‘“Moet dat”, zeiden medewerkers in het begin, “we zijn druk en hebben geen tijd”. Al snel merkten ze hoe leuk het is om op een andere manier met het werk bezig te zijn en te helpen. Toen ik in een zorginstelling meeliep, raakte ik geboeid door die andere belevingswereld, daar sta je gewoonlijk niet bij stil. Het zet je met beide benen op de grond. In plaats van stenen stapelen, zien we zo ook waarom we dat doen, het werk wordt in een groter kader geplaatst. Het creëert saamhorigheid onder de werknemers.’

‘Traditioneel sponsoren we lokale clubs en verenigingen, maar behalve geld, geven we nu ook tijd en mankracht. Uiteindelijk is dat ook geld, maar met een meerwaarde voor de maatschappij én onze onderneming.’

We moeten daarom niet al te groots over MBO doen, zegt Lucas Meijs dan ook. Hij wijst erop dat de betrokkenheid belangrijker is dan het volume. 'Denk aan een werknemer een uurtje eerder vrij geven, zodat hij de kinderen van de scouting kan rijden. En daar de bedrijfsauto voor uitlenen. Ook dat is MBO. Tel al die kleine dingen maar eens op.'

Gestructureerde aanpak

Het advies van veel MBO-intermediairs is dan ook: ga eens praten bij een kinderboerderij, school of zorginstelling verderop in de straat. Want MBO ligt om de hoek. Zo gaat betrokken ondernemen een nieuwe fase in, van ad hoc af en toe een plaatselijke vereniging sponsoren naar een bewuste keuze met een gestructureerde aanpak. En daar kunnen beide partijen alleen maar beter van worden. ■ PEPPER

Handige websites

www.mvonderland.nl – Geeft uitgebreide informatie over MBO en hoe je het kunt aanpakken, plus suggesties voor intermediairs in jouw branche.

www.beursvloer.com – Voor evenementen in het land die MBO-vraag en -aanbod bij elkaar brengen en 'verhandelen'.

www.samenvoorbetrokkenondernemen.nl – Stichting Samen voor Betrokken Ondernemen is de overkoepelende organisatie voor inmiddels zeven platforms, die in hun regio een netwerk zijn voor gemeenten, bedrijven en maatschappelijke organisaties.

www.achtuuroverwerken.nl – Netwerk voor jonge creatieven die hun talent willen inzetten voor een goed doel.

www.nldoet.nl – Landelijke vrijwilligersactie, laagdrempelige manier om kennis te maken met MBO.

www.terredeshommes/zakelijk – Samenwerking met het bedrijfsleven van Terre des Hommes, variërend van sponsoring tot betrokken bedrijfsuitjes. Er is ook een adviestool voor MBO op maat.

www.wellventuremonitor.nl – Met de wellventure-monitor kun je het effect van een MBO-project door jouw bedrijf meten.

'Om publiciteit is het nooit begonnen'

Paulien Tonies, adjunct-directeur en mede-eigenaar van spa-hotel Sanadome Nijmegen, 225 werknemers

'Dat ons bedrijf zich bewust met MVO bezighoudt, is stap voor stap gegroeid. Onlangs wonnen we een MVO-award, maar om publiciteit is het nooit begonnen. Tien jaar geleden nam ik voor een nieuwe reserveringsafdeling mensen met een beperking aan. Dat had ook financiële redenen, maar zo iets werkt alleen als je er ook energie in wilt stoppen.'

'Dat was het begin. We hebben nu vier zogenaamde soft care cells, waaronder ons goede-doelenteam. Dat steunt lokale stichtingen. Zoals Tante Lenie, die vakantiehuisjes heeft voor kinderen met een handicap of ernstige aandoening. Maar we geven niet alleen geld. Onlangs nog verzorgden veertien medewerkers voor een verzorgingstehuis een leuke dag bij ons, met muziek en een wellnessbehandeling. Daarna aten de medewerkers in ons restaurant.'

'Als bedrijf faciliteren we het vrijwilligerswerk, we stellen middelen en tijd beschikbaar. Het team komt zelf met ideeën, dat werkt het beste. MBO is onderdeel van onze bedrijfscultuur, bij evaluatiegesprekken beoordelen we erop. Niet véroordelen, het wordt gezien als pluspunt. Wij zijn een commercieel bedrijf, maar dragen waar het kan een steentje bij aan de maatschappij waar we deel van uitmaken.'